

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนและบรรยากาศองค์การกับการพัฒนาบุคลากร
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย
ชื่อและนามสกุล นางสาวพรทิพย์ เทือกประเสริฐ
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ
2. รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุนพันธ์รักษ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย รังสินันท์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ)

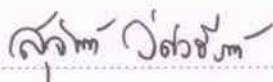
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุนพันธ์รักษ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศองค์การกับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย

ผู้วิจัย นางสาวพรทิพย์ เทือกประเสริฐ **รหัสนักศึกษา** 2503001816 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ (2) รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุนพันธ์

(3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ ภิญโญนนันตพงศ์ **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย (2) ศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย (3) ศึกษาการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย (4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การกับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย

ประชากรในการวิจัย คือ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย จำนวน 1,611 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการ สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้สูตรของยามานะ รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 523 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเที่ยงเท่ากับ 0.825 สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันใช้ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมากที่สุดคือด้านคุณลักษณะของผู้นำ รองลงมาคือด้านทักษะความเป็นผู้นำ ด้านพฤติกรรมในการชี้นำและส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านสร้างแรงจูงใจตามลำดับ (2) บรรยากาศองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยรายด้านในระดับมาก คือด้านความผูกพัน รองลงมาคือด้านมาตรฐาน ด้านสนับสนุน ด้านการเห็นคุณค่า ด้านความรับผิดชอบ และในระดับปานกลาง คือด้านโครงสร้าง (3) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านในรายด้านในระดับมากที่สุดคือด้านการศึกษาดูงาน รองลงมาคือด้านการศึกษาต่อ ด้านการพัฒนาตนเองและการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการประชุมสัมมนา และในระดับมากคือด้านการประชุม ด้านการปฐมนิเทศ (4) ภาวะผู้นำทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่มีสัมพันธ์มากที่สุดคือด้านคุณลักษณะของผู้นำ รองลงมาคือด้านทักษะความเป็นผู้นำ ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านพฤติกรรมในการชี้นำและส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนบรรยากาศขององค์การทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านการสนับสนุน ด้านมาตรฐานด้านความผูกพัน ด้านการเห็นคุณค่า และด้านโครงสร้างตามลำดับ ทั้งนี้ภาวะผู้นำด้านคุณลักษณะของผู้นำ และบรรยากาศองค์การด้านความรับผิดชอบ ด้านมาตรฐาน ด้านโครงสร้าง สามารถพยากรณ์การพัฒนาบุคลากรของการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาได้ร้อยละ 12.40

คำสำคัญ ภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ การพัฒนาบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Thesis title: Leadership of School Administrators and the Organization Atmosphere with Human Resource Development of Education Institutions Under Nong Khai Educational Service Area Offices

Researcher: Miss Phornthip Thuakprasert ; **ID:** 2503001816 ; **Degree:** Master of Business Administration ;

Thesis advisors: (1) Narongsak Boonlert, Associate Professor; (2) Chanin Chunhapuntharuk, Associate Professor; (3) Dr. Amornrat Pinyo-Anantapong, Assistant Professor ; **Academic year:** 2010

Abstract

The objective of this research; 1) were to study the leadership of the school administrators under the Office of Nong Khai Education Area; 2) the environment of the Education Institutes under the Office of Nong Khai Education Area; 3) the personnel development of the Education Institutes under the Office of Nong Khai Education Area; and 4) the relationship between the leadership of the school administrators and the environment of the Education Institutes with personnel development of the education institute under the Office of Nong Khai Education Area

The population in this analysis consisted of 1,611 people; heads of the development activity, heads of study group and teachers in the secondary schools under the Office of Nong Khai Education Area. A total of 523 samples were derived by using Yamane method and simple random sampling. The instrument used was a questionnaire which reliability of 0.825. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient of Pearson at the statistically significant level of 0.01 and multiple regression analysis.

The results were as follows; (1) the overall and each aspect of the leadership of the school administrators were at the high level. The highest opinion was the characteristics of the leaders, follow by the skills of the leaders, the behavior in giving guideline and support to the subordinates and the inspiration, respectively; (2) the overall environment of the Education Institutes was at the high level which the highest aspect was the relationship, follow by the standards, the support, the appreciation, the responsibility and the moderate aspect was the structure; (3) the overall personnel development of the Education Institutes was at the high level which the highest aspect was the study visits, follow by the extension study of personal development and workshop, seminars and the highest aspects was the orientation and (4) the overall leadership had relationship with the personnel development of the Educational Institutes with the statistical significance level of 0.01. The highest relationship was the characteristic of the leaders, follow by the skills of the leaders, the motivation and the behavior for giving guideline and support to the subordinates, respectively. While, the overall statistical of the environment of the Education Institutes had relationship with the personnel development of that Education Institutes at significant level of 0.01. The highest relationship was the responsibility, follow by the encouragement, the standard, the relationship, the appreciation and the structure, respectively. The leadership of the characteristics of leaders and environment of the organization in term of the responsibility, the standard and the structure could predict personnel development of the Education Institutes at the level of 12.40 percent.

Keywords: Leadership, Education institute environment, Personnel Development, the Office of Education Area

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุนทพันธ์รักษ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์ แขนงวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้อย่างใกล้ชิดโดยตลอด ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย รังสีนันท์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็น ประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย อาจารย์สุรพันธ์ ลิ้มมณี, อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ รักขพันธ์ และอาจารย์เรืองวิทย์ สีหไทร ที่ได้ตรวจสอบข้อบกพร่อง ชี้แนะ และแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล โรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์ และโรงเรียนอุดรพัฒนาการ จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้แบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา 57 แห่งในจังหวัดหนองคาย ที่กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุน และกำลังใจจากสมาชิกในครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีค่าสูงสุด ประโยชน์และคุณค่าทั้งมวลที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้การศึกษา ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

พรทิพย์ เทือกประเสริฐ

ตุลาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานุเคราะห์	11
แนวคิดและทฤษฎีและองค์ประกอบของบรรยายกาสองคํการ	47
ทฤษฎีภาวะผู้นำ	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	83
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาบุคลากร	87
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศของโรงเรียน	94
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปการวิจัย	105
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	124
ก แบบสอบถามเรื่อง ภาวะผู้นำและบรรยากาศการส่งต่อการ	125
กับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่หนองคาย	
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	138
ค ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา	140
ง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	148
จ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	155
ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนสถานศึกษาและผู้ตอบแบบสอบถาม	74
ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	81
ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม	83
ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านคุณลักษณะของผู้นำ	84
ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านทักษะความเป็นผู้นำ	84
ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านพฤติกรรม ชี้นำและส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชา	85
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านการสร้างแรงจูงใจ	86
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรโดยภาพรวม	87
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการปฐมนิเทศ	88
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการประชุมอบรม	89
ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการประชุมสัมมนา	90
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ	91
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการศึกษาดูงาน	92
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการศึกษาต่อ	93
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์การพัฒนากุศลกรด้านการพัฒนาตนเอง	94
ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียน โดยภาพรวม	95
ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียนด้านโครงสร้าง	95
ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียนด้านมาตรฐาน	96
ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียนด้านความรับผิดชอบ	97
ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียนด้านการเห็นคุณค่า	98
ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียนด้านการสนับสนุน	99
ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศโรงเรียนด้านความผูกพัน	100
ตารางที่ 4.22 ผลการทดสอบสมมติฐานภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนากุศลกร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย	101
ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบสมมติฐานบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนา กุศลกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบสมมติฐานภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนา บุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย.....	103
--	-----

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 6

